

ICOM Suomen komitea ry.

Toimintakertomus 2011

Kansainvälinen museoneuvosto ICOM on UNESCO:n alainen, hallituksista riippumaton ja ei-kaupallinen organisaatio. Sillä on virallinen asema museo- ja kulttuuriperintöalan asiantuntija-elinä YK:n talous- ja sosiaali- ja kulttuurineuvostossa. ICOM – Suomen komitea edistää jäsentensä osallistumista ICOM:in toimintaan ja toteuttaa järjestön strategista suunnitelmaa kansallisella tasolla. ICOM – Suomen komitea toimii kiinteässä yhteydessä Opetusministeriön kulttuuriyksikön kanssa. Suomen komitea tekee yhteistyötä kansainvälisten kulttuurialan järjestöjen kanssa.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Yleiskokous ja kansainvälisen ICOMin toiminta

ICOMin 26. yleiskokous (General Assembly) ja siihen liittyvät valmistelevat kokoukset pidettiin Pariisissa 6.–8. kesäkuuta. Yleiskokous käsittelee ja hyväksyy mm. ICOMin tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä strategiset linjaukset. Ennen yleiskokousta järjestettiin vakiintuneeseen tapaan Advisory-komitean kokous, jossa kansainvälisten ja kansallisten komiteoiden edustajat ottavat kantaa ICOMin toimintaan ja antavat kommenttinsa sekä kehittämissuosituksensa ICOMin toimintaa linjaavalle Executive-komitealle. Suomesta kokouksiin osallistuivat puheenjohtaja Carina Jaatinen, sihteeri Outi Järvinen sekä kaksi kansainvälisen komitean puheenjohtajaa (Jari Harju / ICMAH ja Marjo-Riitta Saloniemi / MPR).

Vuoden 2010 kuluessa ICOMin kokonaisjäsenmäärä kasvoi yli 6 % ollen 2010 lopussa 28 028 henkeä ja yhteisöä yhteensä 130 maassa. Jäsenistön toiveiden ja kritiikin perusteella ICOMin toimintaa on pyritty nykyaikaistamaan ja jäsenpalveluita parantamaan. Hallinnossa on tehty muutoksia, tiedottamista parannettu ja järjestö on saanut muun ohella uudet nettisivut. ICOM on myös lanseerannut uuden ICOM e-news -jäsenjulkaisun. Toisaalta kehittämissuositukset ovat hitaita: useita vuosia luvassa ollut jäsenrekisteri on yhä vasta koekäytössä ja nettisivujen yhteyteen luvattua extranet-palvelua ei ole vielä kuulunut.

ICOMin työ kulttuuriesineitten laittoman maastaviennin estämiseksi jatkuu – vuonna 2010 julkaistiin punaiset listat Kiinasta, Haitista, Keski-Amerikasta ja Meksikosta. ICOM on aktiivinen myös kulttuuriomaisuuden suojelutehtävissä. Vuonna 2010 ICOM osallistui Blue Shieldin kanssa mm. Haitin maanjäristyksen kulttuuriperinnölle aiheuttamien tuhojen selvittelyyn sekä Pohjois-Afrikassa mm. Egyptin kulttuuriomaisuuden suojelun organisointiin yhteiskunnallisten levottomuuksien keskellä. Vuonna 2010 ICOM julkaisi neljällä kielellä tiivistelmän Key Concepts of Museology, joka pohjautuu ICOMin julkaisemaan teokseen the Encyclopaedic Dictionary of Museology. Yleiskokouksessa hyväksyttiin ICOMin strategia 2011–2013. Strategian tavoitteena on mm. parantaa jäsenpalveluita ja hallinnon läpinäkyvyyttä, kehittää museo- ja kulttuuriperintöalan asiantuntemusta sekä vahvistaa ICOMin globaalia roolia.

Pohjoismaisten ICOM-komiteoiden tapaaminen

ICOM – Suomen komitea jatkoi yhteydenpitoa Pohjoismaiden kansallisten komiteoiden kanssa. Vuoden 2011 kokous pidettiin 13.–14. huhtikuuta Tukholmassa. Kokouksessa käytiin läpi

Pohjoismaisten komiteoiden toimintaa ja valmisteltiin osallistumista kesäkuiseen yleiskokoukseen linjaamalla yhteisiä tarpeita suhteessa ICOMin toiminnan kehittämiseen. Suomesta kokoukseen osallistuivat puheenjohtaja Carina Jaatinen ja sihteeri Outi Järvinen. ICOM Suomen komitea isännöi seuraavaa Pohjoismaisten ICOM komiteoiden kokousta toukokuussa 2012.

Suomalaisjäsenten osallistuminen kansainväliseen toimintaan

ICOM - Suomen komitean tärkeimpiä tavoitteita on tukea suomalaisjäsenten osallistumista kansainvälisten komiteoiden toimintaan. Yhtäältä komitea pyrkii edistämään kansainvälisten kokousten järjestämistä Suomessa, toisaalta komitea jakaa matka-apurahoja kansainvälisiin kokouksiin ulkomailla.

Arkeologisten ja historiallisten museoiden komitean ICMAH:n konferenssi Museums and Difficult Heritage järjestettiin Helsingissä 16.–18.6. Helsingin kaupunginmuseon isännöimässä kokouksessa kuultiin 18 puheenvuoroa. Konferenssiin saapui 92 osallistujaa 21 eri maasta. ICMAH:n puheenjohtaja Jari Harju esitteli konferenssin tuloksia syyskuussa Best in Heritage -konferenssissa Dubrovnikissa.

ICOM Suomen komitea tuki jäsentensä osallistumista kansainvälisten komiteoiden kokouksiin myöntämällä 29 matka-apurahaa, (á 450 € yhteensä 13 050 €). Matka-apurahan saivat seuraavat henkilöt alla mainittujen komiteoiden kokouksiin

Ulla Aartomaa, Valtion taidemuseo	ICFA
Tuula Airola, Pohjanmaan museo	Demhist
Riitta Autere, Museovirasto	CIDOC
Sten Björkman, Yliopistomuseo Helsinki	UMAC
Maija Ekosaari, Museovirasto	CIDOC
Riitta Fager, Sara Hildénin taidemuseo	ICOM-CC
Hanna Forssell, Museovirasto	CECA
Miikka Haimila, Museovirasto	CIDOC
Carina Jaatinen, Espoon kaupunginmuseo	ICEE
Jonina Jansson, Helinä Rautavaara Museo	ICEE
Teijamari Jyrkkiö, Valtion taidemuseo	COMCOL
Outi Järvinen, Museovirasto	ICOMON
Helka Ketonen, Valtion taidemuseo	CIMA
Riitta Koskivirta, Valokuvataiteen museo	ICOM-CC
Laura Kovero*, Suomen kellomuseo	ICEE
Reetta Kuohijärvi-Närhi, Valtion taidemuseo	ICFA
Marjut Lamminen, Suomen kansallismuseo	MPR
Paula Leinonen, Tampereen museot	Euroopan ulkomuseot
Panu Nykänen, Aalto-yliopisto	UMAC
Li Näse, Sagalund	CECA
Mirja Ramstedt-Salonen, Porin taidemuseo	CECA
Nina Robbins, konservaattori	ICOM-CC
Eero Salmio, Helsingin kaupunginmuseo	ICR
Marjo-Riitta Saloniemi, Tampereen museot	MPR
Jaana Tegelberg, Yliopistomuseo Helsinki	UMAC
Leena Tokila, Museoliitto	ICEE
Tuulia Tuomi, Historiallinen museo, Hämeenlinna	ICR
Sirkka Valanto, Museovirasto	CIDOC

- Kovero oli myös Suomen komitean ehdokas ICOMin nuorten jäsenten matka-apurahojen saajaksi. Tuen saajissa ICOM priorisoi nk. kehittyvien maiden ehdokkaat. eli Suomelle ei tukea kuluneena vuonna myönnetty.

Kaikkiaan suomalaiset ovat olleet aktiivisia toimijoita ICOMin kansainvälisissä komiteoissa. Vuonna 2011 suomalaisjäseniä oli kansainvälisten komiteoiden luottamustehtävissä vuonna 2011 seuraavasti:

Kimmo Antila	CIMUSET, hallituksen jäsen
Hanna Forsell	CECA, maakoordinaattori
Jari Harju	ICMAH, puheenjohtaja
Carina Jaatinen	ICEE, hallituksen jäsen
Outi Järvinen	ICOMON, hallituksen jäsen
Kaisa Koivisto	GLASS, hallituksen jäsen
Reetta Kuojärvi-Närhi	ICFA, hallituksen jäsen
Panu Nykänen	UMAC, rahastonhoitaja
Mika Nyman	CIDOC, Co-reference -työryhmä, pj.
Susanna Pettersson	COMCOL, Collections Mobility -työryhmä, pj.
Marja-Liisa Pohjanvirta	ICAMT, hallituksen jäsen
Marjo-Riitta Saloniemi	MPR, puheenjohtaja
Minna Sarantola-Weiss	COMCOL, hallituksen jäsen

KOTIMAINEN TOIMINTA

Ajankohtaisiin teemoihin liittyvä toiminta

ICOM Suomen komitean aloitteesta järjestettiin 30. maaliskuuta Muutoksen tuulia - keskustelutilaisuus yhteistyössä Museoliiton ja Museoviraston kanssa. Kansallismuseon auditoriossa järjestetyn tilaisuuden aiheena oli julkisuudessa paljon keskustelua herättäneet museoiden sulkemiset, uudet museohankkeet ja kulttuuripoliittiset linjaukset. Tilaisuus oli maksuton ja kuulijoita saapui koko auditorion täydeltä – noin 200 henkeä. Tilaisuudessa pidetyt alustukset on julkaistu Museoliiton sivuilla: <http://www.museoliitto.fi/jasentiedotteet.php?aid=10427>

Kansainvälinen museopäivä

ICOMin lanseeraama kansainvälinen museopäivä järjestetään perinteisesti 18.5. ICOM – Suomen komitea välittää tietoa kansainvälisistä teemoista ja tavoitteista Museoliitolle, joka koordinoi tapahtumasta tiedottamista Suomessa. Vuonna 2011 museopäivän teema oli Museums and Memory. Museopäivä on osa Suomen museoliiton järjestämää museoviikkoa.

Museoliiton valtakunnalliset museopäivät järjestetään museoviikon aikana. ICOM Suomen komitea teki Museoliitolle aloitteen yhteistyöstä museopäivien ohjelmiston kehittämiseksi. Tavoitteena oli tarjota ICOM Suomen komitean asiantuntemusta ja verkostoja museopäivien tarjonnan rikastamiseksi ja toisaalta nostaa komitean työn näkyvyyttä Suomessa. Neuvottelujen tuloksena ICOM Suomen komitea tuottaa ja isännöi vuoden 2012 museopäiville kansainvälisen ohjelmaosuuden.

Vuoden museoteko -tunnustus

Kansainvälisenä museopäivänä 18. toukokuuta julkistettiin Vuoden 2011 museoteko -tunnustus, joka myönnettiin Suomen valokuvataiteen museolle aktiivisesta ja laaja-alaisesta toiminnasta. Carina Jaatinen ja Liisa Lindgren kävivät luovuttamassa kunniakirjan museolle 1. kesäkuuta.

Museoliiton aloitteesta komitea on käynyt keskusteluja Vuoden museoteko -tunnustuksen laajentamisesta toimijoiden yhdessä myöntämäksi museopalkinnoksi.

Neuvottelukunnat

ICOM – Suomen komitealla on edustus Opetus- ja kulttuuriministeriön asettamassa Kulttuuriomaisuuden suojelun neuvottelukunnassa. Se on kansallinen asiantuntija- ja yhteistyöelin, jonka tehtävänä on seurata alan kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa ja esittää kansallisia toimenpiteitä kulttuuriomaisuuden suojelutyön edistämiseksi. Suomen komitean edustajana toimikaudella 2010–2012 on toiminut Jari Harju ja varalla Heikki Häyhä.

ICOM – Suomen komitea on kutsuttu AMK Metropolian konservointikoulutuksen neuvottelukuntaan. Vuonna 2011 ICOMin edustajaksi valittiin Leena Tokila. Neuvottelukunnan kokouksissa on käsitelty mm. kokoelmanhallintaan liittyvää oppisopimustyyppistä koulutusta, museoalan täydennyskoulutustarpeita, kulttuurialaan kohdistuvia rahoituksen vähentymistä ja leikkauksia sekä museoissa että Metropolian koulutuksissa.

Muu toiminta

Carina Jaatinen (komitean pj. ja ICEEn hallituksen jäsen) ja Leena Tokila (hallituksen jäsen ja Museoliiton koulutussuunnittelija) vierailivat 20.–21. huhtikuuta Amsterdamissa Reinwardt Academiassa. Vierailun aiheena oli näyttelyalan kansainvälinen koulutus ja yhteistyömuotojen kehittäminen. Tapaamiseen osallistuivat Reinwardt Academien henkilökunnan edustajien lisäksi ICEEn ja ICAMTin hallitusten edustajia. Vierailun aikana Jaatinen piti opiskelijoille myös kaksi luentoa näyttelytoiminnasta suomalaisissa museoissa.

Yhdistyksen vuosikokoukset

Yhdistyksen kevätkokous järjestettiin 26. toukokuuta Suomen kansallismuseossa. Kokouksen puheenjohtajana toimi Mikko Perkko ja sihteerinä Outi Järvinen. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2010 tilinpäätös, vuosikertomus ja tilintarkastajien lausunto sekä myönnettiin vastuuvapaus hallitukselle. Ohjelmaan sisältyi sääntömääräisten asioiden lisäksi tutustuminen Uskolliset ystävät -näyttelyyn. Kokouksessa oli läsnä 26 jäsentä.

Yhdistyksen syyskokous järjestettiin 7. marraskuuta Suomen kansallismuseossa. Ajankohdalla haettiin synergiaetuja, koska samana päivänä Suomen kansallismuseossa järjestettiin valtakunnallinen TAKO-poolien raporttipäivä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Mikko Perkko ja sihteerinä Outi Järvinen.

Syyskokouksessa hyväksyttiin vuoden 2012 toimintasuunnitelma ja menoarvio. Menoarvion kokonaissummaa aiempaan verrattuna kasvatti päätös siirtyä vuonna 2012 sähköisen jäsenrekisteripalvelun käyttöön. Yli 800 jäsenen rekisterin hoitaminen vapaaehtoisvoimin ei ole ollut enää tarkoituksenmukaista ja järkevää suureen työmäärään nähden. Menoarvion kasvun seurauksena yhdistys haki Opetus- ja kulttuuriministeriöltä aiempaa suurempaa toimintamäärärahaa (23 000 €) vuodelle 2012.

Sääntömääräisten asioiden lisäksi kokouksessa käsiteltiin ja hyväksyttiin sääntömuutos, jossa siirryttiin kahden vuosikokouksen sijasta yhden vuosikokouksen käytäntöön. Sääntömuutos tulee voimaan, kun se on hyväksytty yhdistysrekisterissä.

Syyskokouksessa hallituksen toiminnasta jäi pois toisen kauden jälkeen erovuoroinen Ulla Aartomaa Sinebrychoffin taidemuseosta. Hänen tilalleen valittiin Mona Taipale Lappeenrannan taidemuseosta.

Syyskokoukseen osallistui 30 jäsentä.

Hallituksen toiminta

Hallituksen kokoonpano vuonna 2011 oli seuraava:

Ulla Aartomaa, Sinebrychoffin taidemuseo	
Heikki Häyhä, Metropolia, Konservoinnin koulutusohjelma	varapuheenjohtaja
Carina Jaatinen, Espoon kaupunginmuseo	puheenjohtaja
Outi Järvinen, Suomen kansallismuseo	sihteeri
Johanna Lehto-Vahtera, Aboa Vetus & Ars Nova	
Liisa Lindgren, Eduskunta	
Minna Karhunsaaari, Työväen keskusmuseo Werstas	kotisivut, suomenkielinen tiedotus
Anne Sjöström, Naantalin museo	kotisivut, ruotsinkielinen tiedotus
Leena Tokila, Museoliitto	
Johanna Vuolasto, Kouvolan museot	

Hallitus kokoontui 7 kertaa. Vakiintuneeseen tapaan kokouksia pyrittiin järjestämään hallitusjäsenten luona eri paikkakunnilla. Vuonna 2011 hallitus kokoontui kahdesti Espoon kaupunginmuseossa ja Sinebrychoffin taidemuseossa sekä kerran Työväen keskusmuseo Werstaalla, Naantalin museossa ja Suomen kansallismuseossa.

Talous

Vuodeksi 2011 opetusministeriö myönsi ICOM – Suomen komitean toimintaan 17 000 euron suuruisen valtionavustuksen (anottu summa oli 19 000 €). Oma tulonhankinta koostuu jäsenmaksuihin sisältyvästä n. 10 % osuudesta. Jäsenmaksut määräytyvät kansainvälisen ICOMin päätösten perusteella. Vuonna 2011 ICOM käynnisti useamman vuoden kattavan jäsenmaksujen muutosohjelman, minkä yhteydessä henkilöjäsenten jäsenmaksuja korotettiin hieman. Lisäksi yhteisöjäsenten jäsenmaksuperusteita uusittiin siten, että aiemman viiden sijaan on nyt käytössä kuusi jäsenmaksuluokkaa. Uudistuksen yhteydessä suurimpien jäsenmaksuluokkien jäsenmaksut pienenevät ja vastaavasti pienten jonkin verran kasvoivat.

Vuonna 2011 jäsenmaksun suoritti yhteensä 837 jäsentä, joista varsinaisia henkilöjäseniä 687, eläkeläisjäseniä 66, opiskelijajäseniä 48 ja yhteisöjäseniä 36.

Jäsenmaksut vuonna 2011 olivat

Varsinaiset henkilöjäsenet	73 €
Eläkkeellä olevat henkilöjäsenet	34 €
Opiskelijajäsenet	34 €

Yhteisöjäsenet, kategoria I	286 €
Yhteisöjäsenet, kategoria II	354 €
Yhteisöjäsenet, kategoria III	536 €
Yhteisöjäsenet, kategoria IV	633 €
Yhteisöjäsenet, kategoria V	721 €
Yhteisöjäsenet, kategoria VI	880 €

Toimistonhoidosta vastasi vuonna 2002 tehdyn sopimuksen mukaisesti ICOM – Suomen komitean sihteeri ja Suomen museoliitto. Tilitoimistopalvelut ostettiin Tili ja Talous Oy:stä. Yhdistyksen syyskokouksessa tilintarkastajiksi valittiin vuodeksi 2012 Reijo Salonen, HTM ja toiminnantarkastajaksi Ebba Brännback sekä varantilintarkastajiksi ERA-Tilit Oy:n määräämä henkilö sekä toiminnantarkastajan varalle Merja Vilhunen.

Tiedotustoiminta

Komitea tiedotti toiminnastaan jäsenistölle jäsenkirjein (kutsut kevät- ja syyskokoukseen), kotisivuillaan osoitteessa finland.icom.museum sekä museopostilistan välityksellä. Kotisivut on sijoitettu Sigmaticin palvelinhotelliin. Sivujen sisällön päivityksestä ovat vastanneet hallituksen jäsenet Minna Karhunsaaari ja Anne Sjöström.